

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Oboer/6/2018
Identifikačné číslo spisu: 7606218504
Dátum vydania rozhodnutia: 09.05.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:7606218504.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v exekučnej veci oprávnenej INKASO Pohľadávok, spol. s.r.o., so sídlom Hronského 2712, 093 01 Vranov nad Topľou, IČO: 36 039 039, proti povinnému O. Z., narodenému X. K. XXXX, trvale bytom v F., Z.. XXXX/XX, o vymoženie 82,98 eur s príslušenstvom, vedenej na Okresnom súde Spišská Nová Ves pod sp. zn. 1Er/952/2009, o dovolaní oprávnenej proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach č. k. 14CoE/570/2016-31 z 28. decembra 2016, takto

rozhodol:

I. Dovolanie oprávnenej o d m i e t a .

II. Povinný m á voči oprávnenej n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej aj „súd prvej inštancie“) dňa 23. decembra 2009 poveril súdneho exekútora, aby vykonal exekúciu na podklade exekučného titulu - zmenkového platobného rozkazu Krajského súdu v Košiciach č. k. 6Zm/562/99-4 zo 14. októbra 1999, ktorý nadobudol právoplatnosť a vykonateľnosť dňa 12. novembra 1999. Následne uznesením č. k. 1Er/952/2009-18 z 20. júna 2016 súd prvej inštancie rozhodol o zastavení predmetnej exekúcie z dôvodu, že oprávnená si nespĺnila povinnosť vyplývajúcu z ustanovení § 39 ods. 4 a § 243f ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov (ďalej len „Exekučný poriadok“) v znení účinnom do 31. marca 2017 - opísať rozhodujúce skutočnosti týkajúce sa vlastného vzťahu s povinným a nepredložila dôkazy na osvedčenie týchto skutočností. Z obsahu spisu pritom vyplýva, že povinný je fyzickou osobou, ktorá vo vzťahu k oprávnenej nevystupovala ako podnikateľ v rámci svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Keďže oprávnená v doplnení návrhu na vykonanie exekúcie nepreukázala opak, teda, že nejde o vymáhanie nároku, ktorý vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou, v zmysle § 243f ods. 4 Exekučného poriadku platí, že sú tu dôvody na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku.

2. Na odvolanie oprávnenej Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 14CoE/570/2016-31 z 28. decembra 2016 uznesenie súdu prvej inštancie potvrdil podľa § 387 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“). Zo spisu Krajského súdu v

Košiciach sp. zn. 6Zm/562/99, ktorý oprávnená navrhla vykonať ako dôkaz, odvolací súd zistil, že zmenkový súd vo veci rozhodol výlučne na podklade tvrdení oprávnenej v návrhu na vydanie zmenkového platobného rozkazu a predloženého originálu zmenky. Zo spisu nevyplýva, že by zmenkový súd pred vydaním zmenkového platobného rozkazu skúmal právny dôvod vystavenia zmenky, alebo že by sa zaoberal obsahom zmluvy, z ktorej vznikol vymáhaný nárok. Z uvedeného vyplýva, že v konaní nebolo prihliadnuté na neprijateľné zmluvné podmienky, obmedzenie alebo neprípustnosť použitia zmenky, na rozpor s dobrými mravmi alebo so zákonom. Keďže ani po doplnení dokazovania odvolacím súdom nebol preukázaný opak, platí domnienka, že sú tu dôvody na zastavenie exekúcie podľa § 57 ods. 1 písm. m/ Exekučného poriadku a napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie o zastavení exekúcie je vecne správne.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala oprávnená dovolanie, ktoré odôvodnila tým, že napadnuté uznesenie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, pričom rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). Oprávnená (ďalej aj „dovolatelka“) navrhla, aby dovolací súd napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie, alternatívne, aby dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zmenil a rozhodol o pokračovaní v exekúcii vedenej na súde prvej inštancie.

4. Podľa názoru dovolateľky, odvolací súd vec nesprávne právne vyhodnotil, keď dospel k záveru, že oprávnená nespĺnila zákonom stanovené podmienky na pokračovanie v exekúcii. Namietala, že v doplnení návrhu na vykonanie exekúcie okrem iného vysvetlila, že jej vzťah s povinným vyplýva zo zmluvy uzavretej medzi povinným a spoločnosťou TRANSINVEST, a.s., ktorá však medzichasom zanikla, preto dôkazy týkajúce sa tohto vzťahu nevie z objektívnych dôvodov predložiť. Poukázala na to, že v čase základného súdneho konania neexistovala právna úprava, ktorá by súdom umožňovala, resp. ukladala posudzovať právny vzťah povinného a pôvodného veriteľa ako spotrebiteľský právny vzťah. Preto je podľa nej opätovný prieskum právoplatného a vykonateľného rozhodnutia vylúčený. Zdôraznila, že základné konanie bolo vedené pred rokom 2004, teda v čase, kedy ešte neplatila právna úprava spotrebiteľských zmlúv, a tak ani nemohlo vyjsť najavo, že vymáhaný nárok vznikol v súvislosti so spotrebiteľskou zmluvou. Odvolací súd na uvedené skutočnosti pri svojom rozhodovaní neprihliadol a nevezal do úvahy ani neprípustnú retroaktivitu pri aplikovaní ustanovení § 39 ods. 4, § 57 (správne má byť § 57 ods. 1 písm. m/ - poznámka dovolacieho súdu) a § 243j (správne má byť § 243f - poznámka dovolacieho súdu) Exekučného poriadku.

5. Vzhľadom na uvedené je podľa dovolateľky otázkou právneho významu, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu riešená, či je možné zastaviť exekúciu v zmysle ustanovení § 39 ods. 4, § 57 (správne má byť § 57 ods. 1 písm. m/ - poznámka dovolacieho súdu) a § 243j (správne má byť § 243f - poznámka dovolacieho súdu) Exekučného poriadku aj v prípade, ak je exekúcia vedená na základe právoplatného exekučného titulu, ktorý bol súdom vydaný a aj nadobudol právoplatnosť v čase, kedy neplatila právna úprava ochrany spotrebiteľa a či je možné od oprávneného bez porušenia zákazu retroaktivity požadovať, aby splnil podmienky pre pokračovanie exekúcie, spočívajúce v opísaní rozhodujúcich skutočností týkajúcich sa vlastného vzťahu s povinným a predložení dôkazov, ktoré tieto skutočnosti osvedčujú, ak oprávnený nadobudol vymáhanú pohľadávku v čase, kedy tieto povinnosti ešte neexistovali. Podľa názoru oprávnenej nemala ani povinnosť tieto rozhodujúce skutočnosti zisťovať a dôkazy zabezpečovať, resp. uchovávať, keďže disponovala právoplatným a vykonateľným zmenkovým platobným rozkazom, ktorý ju bez ďalšieho oprávňoval na podanie návrhu na vykonanie exekúcie. Dôležitá je aj tá skutočnosť, že pôvodný veriteľ zanikol ešte pred nadobudnutím účinnosti zákona č. 438/2015 Z. z., v dôsledku čoho nemohla objektívne súdu doložiť opis rozhodujúcich skutočností, týkajúcich sa vlastného vzťahu s povinným a dôkazy, ktoré tieto skutočnosti osvedčovali. Napokon dovolateľka poukázala aj na spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 93 z 20. októbra 2015, podľa ktorého je pri posúdení nárokov zo zmenky potrebné rešpektovať princíp právnej istoty a zákaz retroaktivity. V tomto stanovisku Najvyšší súd Slovenskej republiky ustálil záver, že na prejednávanej veci je potrebné aplikovať hmotnoprávnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola uplatnená zmenka vystavená. Podľa dovolateľky nie je správne, ak súd exekúciu zastaví bez toho, aby prihliadol na právne postavenie oprávnenej, ktoré vzniklo v určitom čase zákonným spôsobom. Týmto sa prejavuje zakázaná retroaktivita a porušenie právnej istoty na strane oprávnenej.

6. Povinný sa k podanému dovolaniu nevyjadril.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas oprávnená ako účastníčka exekučného konania, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP) a v mene ktorej koná zamestnanec s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa (§ 429 ods. 2 písm. b/ CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré je prípustné napadnúť týmto opravným prostriedkom.

8. Zo spisu vyplýva, že oprávnená svoje dovolanie podala na poštovú prepravu dňa 4. apríla 2017, teda po nadobudnutí účinnosti novely Exekučného poriadku, uskutočnenej zákonom č. 2/2017 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 1. apríla 2017. Predmetná novela síce v ustanovení § 200 ods. 4 výslovne vylučuje prípustnosť dovolania proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní, avšak z prechodného ustanovenia § 243h ods. 1 zároveň vyplýva, že exekučné konania začaté pred 1. aprílom 2017 sa (až na určité výnimky konkretizované v ustanoveniach § 243i až § 243k) dokončia podľa predpisov účinných do 31. marca 2017.

9. Exekučné konanie v prejednávanej veci sa začalo dňa 29. októbra 2009 doručením návrhu oprávnenej na vykonanie exekúcie súdному exekútorovi (v zmysle 36 ods. 2 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. marca 2017). Predmetné exekučné konanie treba preto dokončiť podľa právnej úpravy účinnej do 31. marca 2017. Jej súčasťou sú ustanovenia § 9a a § 9b Exekučného poriadku, upravujúce použitie ustanovení Civilného sporového poriadku v exekučnom konaní. Podľa § 9a ods. 1 Exekučného poriadku, ak to povaha veci nevyklučuje, v konaní podľa tohto zákona sa primerane použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku. Podľa § 9a ods. 4 Exekučného poriadku, na účely tohto zákona sa pojmy strana a spor vykladajú ako účastník konania a konanie podľa tohto zákona, ak z povahy veci nevyplýva inak.

10. Z vyššie citovanej zákonnej úpravy vyplýva potreba primeranej aplikácie ustanovení Civilného sporového poriadku v exekučnom konaní. Dovolanie ako tzv. mimoriadny opravný prostriedok je predmetom úpravy tretej hlavy štvrtej časti CSP (§ 419 až § 457 CSP), pričom konkrétne otázku prípustnosti dovolania je potrebné posudzovať v zmysle úpravy obsiahnutej v ustanoveniach § 419 až § 421 CSP. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

11. Skúmanie prípustnosti dovolania má vždy prednosť pred skúmaním, či je dovolanie dôvodné, pričom oboje patrí do výlučnej právomoci Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu dovolacieho. Úspešné uplatnenie dovolania je podmienené (primárnym) záverom dovolacieho súdu, že tento mimoriadny opravný prostriedok je procesne prípustný a až následným (sekundárnym) záverom dovolacieho súdu je, že dovolanie je aj opodstatnené. Pokiaľ dovolací súd nedospeje k uvedenému (primárnemu) záveru, platná právna úprava mu neumožňuje postúpiť v dovolacom konaní ďalej a pristúpiť až k posúdeniu napadnutého rozhodnutia z hľadiska vecnej správnosti v ňom zaujatých záverov, pretože pokiaľ by dovolací súd posudzoval správnosť rozhodnutia napadnutého procesne neprípustným dovolaním, porušil by zákon. Ak preto dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie je procesne neprípustné, musí tento opravný prostriedok bez ďalšieho odmietnuť (k uvedenému bližšie pozri uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. mája 2015, sp. zn. 3ECdo154/2013).

12. Oprávnená prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

13. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP podlieha viacerým obmedzeniam, ktoré rezultujú z toho, že dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok predstavuje zásah do princípu právnej istoty, ktorý je v článku 2 ods. 2 CSP charakterizovaný ako stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. V právnom štáte by malo platiť, že stav právnej istoty nastolený právoplatným rozhodnutím súdu by mal byť narušiteľný len celkom výnimočne. Dovolanie by preto nemalo byť chápané ako „ďalšie odvolanie“ a dovolací súd ako tretia inštancia, v rámci ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie súdu.

14. Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je limitovaná jednak taxatívnym výpočtom rozhodnutí, proti ktorým nie je dovolanie prípustné (§ 421 ods. 2 CSP), ako aj obmedzením prípustnosti

dovolania na základe tzv. majetkového cenzu vyjadreného v ustanovení § 422 CSP. Podľa tohto ustanovenia je prípustnosť dovolania vylúčená vo veciach, ktorých predmetom je peňažné plnenie v určitej výške, čiže v tzv. bagateľných veciach. Na posúdenie prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP slúži jednotné hodnotiace kritérium -desaťnásobok minimálnej mzdy, bez ohľadu na hmotnoprávny základ sporu, pričom výnimku z uvedeného predstavujú spory s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy Civilného sporového poriadku, pri ktorých je majetkový cenzus znížený na dvojnásobok minimálnej mzdy. Na príslušenstvo pohľadávky sa pri určení výšky peňažného plnenia neprihliada, s výnimkou prípadov, kedy predmetom dovolacieho konania je len samotné príslušenstvo. Pre určenie výšky minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (pre exekučné konanie je to deň doručenia návrhu na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi- § 422 ods. 2 CSP per analogiam). Vzhľadom na uvedené bolo potrebné vyriešiť otázku, či prípustnosť dovolania oprávnenej nevyučuje výška peňažného plnenia, o ktorej bolo rozhodnuté odvolacím súdom.

15. Predmetom exekučného konania je právny nárok oprávnenej na nútený výkon exekučného titulu. V prejednávanej veci sa oprávnená voči povinnému domáhala vykonania exekúcie za účelom uspokojenia jej pohľadávky vo výške 82,98 eur s príslušenstvom. Predmetom dovolacieho prieskumu tak má byť rozhodnutie odvolacieho súdu, potvrdzujúce rozhodnutie súdu prvej inštancie o zastavení exekúcie na vymoženie peňažného plnenia vo výške 82,98 eur, keďže na príslušenstvo sa pri určení výšky peňažného plnenia neprihliada.

16. Výška minimálnej mzdy v čase začatia exekučného konania (29. októbra 2009) bola 295,50 eur mesačne (§ 1 písm. a/ nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 422/2008 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2009). Dovolanie oprávnenej tak smeruje proti potvrdzujúcemu výroku odvolacieho súdu o peňažnom plnení, ktoré zjavne neprevyšuje ani výšku minimálnej mzdy. Dovolací súd preto dospel k záveru, že prípustnosť dovolania oprávnenej z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP vyvodit' nemožno.

17. Dovolací súd, viazaný rozsahom a dôvodmi dovolania, so zreteľom na vyššie uvedené, dovolanie oprávnenej podľa § 447 písm. c/ CSP ako neprípustné odmietol bez toho, aby sa zaoberal dôvodnosťou podaného dovolania.

18. Rozhodnutie o nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3, veta druhá CSP; § 453 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 CSP). O výške náhrady trov konania povinnej rozhodne súd prvej inštancie (§ 262 ods. 2 CSP).

19. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.